No. 1272 Zaterdag 16 Mei 1908. 25ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 15 Mei.

OPENINGSREDE

VAN DEN

Heer Gouverneur

Jhr. J. O. de Jong van B. en D.

Mijne Heeren,

Bij de opening der vergadering van Uwen Raad voor het zittingjaar 1908|1908 ben ik overtuigd van Uwe instemming, wanneer ik bij een korten terugblik op het zoo juist gesloten jaar allereerst met groote dankbaarheid herdenk den gelukkigen afloop van een niet lang geleden aan Hare Majesteit de Koningin en Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins der Nederlanden overkomen ongeval.

En wanneer ik dan verder diegenen onder U, mijne heeren, die wederom onlangs het hernieuwde bewijs van vertrouwen van Hare Majesteit de Koningin mochten ondervinden, daarmede mijne welgemeende gelukwenschen aanbied, dan voeg ik daarbij den oprechten wensch dat Uw zoo geachte Voorzitter, die om gezondheidsredenen thans hier gemist wordt, binnen korten tijd volkomen hersteld wederom zijn zetel zal mogen innemen.

Het afgeloopen zittingjaar is voor U eene periode van inspannenden arbeid geweest; met groote waardeering maak ik te dien aanzien in de eerste plaats gewag van de belangrijke voorbereidende werkzaamheden, verbonden geweest aan de in dat zittingjaar U ter goedkeuring aangeboden voorstellen, ten einde te geraken tot een zoo noodige economische herziening van ons belastingstelsel en de hiermede in verband staande, dezer dagen plaats gehad hebbende belangrijke behandeling van de nieuwe algemeene verordening op den in-, uit- en doorvoer en de accijnzen.

Ook zij 't mij vergund met een enkel woord stil te staan bij de zoo juist door U behandelde begrooting voor 1909. Het is U hierbij mogen blijken, dat, niettegenstaande aanzienlijke bedragen zijn uitgetrokken ter verbetering van economische toestanden, en een niet onaanzienlijke som voor bijzondere voorzieningen, dank zij de omstandigheid, dat de inkomsten in de laatste jaren in sterkere mate stijgende zijn dan de tot het strikt noodzakelijke beperkte gewone uitgaven, toch de verhouding tusschen het totaal der uitgaven en der inkomsten niet ongunstiger is geworden dan eenige jaren geleden, toen er geen sprake was van buitengewone credieten.

Dit meen ik een bemoedigend teeken te mogen noemen, als daarbij in aanmerking genomen wordt, dat eenerzijds, na eenige jaren, meerdere thans noodzakelijke doch buitengewone uitgaven zullen kunnen worden ingekrompen of opgeheven, en anderzijds verbetering van economische toestanden en daarmede geleidelijke stijging der middelen mag worden tegemoet gezien.

Meer in het bijzonder het oog richtende op het afgeloopen jaar, dan mag dit, gelet op den in—, uit- en doorvoer op handelsgebied door het samentreffen van verscheidene gunstige factoren, ook in verband met een levendiger scheepvaartverkeer, tot erkentelijkheid stemmen: dit is ook het geval ten opzichte van de omstandigheid dat de haven van Curaçao meer en meer een goeden naam als steenkolenstation verkrijgt en doordat als gevolg der rijzing van de phosphaatprijzen een stijgende uitvoer van dit artikel plaats heeft.

Te betreuren hebben wij echter den geringen regenval in het afgeloopen jaar waardoor, helaas, op de benedenwindsche eilanden de maïsoogst van weinige beteekenis is geweest.

Gunstiger resultaten gaf daarentegen de dividivi-oogst, vooral op Bonaire en in het 2e district op Curaçao, waar de cultuur van dit gewas zich sterk uitbreidt, terwijl ook de aloëcultuur, op Bonaire en, in niet mindere mate op Aruba, bevredigende uitkomsten opleverde. De uitbreiding welke deze culturen ondergaan is van groot economisch belang, waar de zoutafzet ten gevolge van de lage prijzen sterk is verminderd.

In het bijzonder op Curaçao is de zoutverkoop om dezelfde reden tot zeer geringe hoeveelheden beperkt gebleven, daarentegen schijnt op St. Martin het vooruitzicht op afzet te verbeteren.

Mag dit laatste eiland zich verheugen in een in bloei toenemende katoencultuur, ook op St. Eustatius maakt deze cultuur geleidelijk niet onbeduidende vorderingen, terwijl in 't algemeen, en niet het minst van de benedenwindsche eilanden kan medegedeeld worden, dat de in cultuur gebrachte oppervlakte in belangrijke mate toeneemt.

Behalve hetgeen hiervoren reeds ten opzichte van de dividivi en aloë is vermeld, werd uitbreiding gegeven aan pita— en sisalaanplantingen, in verband waarmede kan aangeteekend worden de omstandigheid dat op aanvankelijk bevredigende wijze reeds een aanvang werd gemaakt met het winnen van vezel op Curaçao, op welk eiland tevens werd begonnen met het verleenen van voorschotten ter uitbreiding der dividivi-cultuur.

Op den grondslag van onderlinge aansprakelijkheid werden kleine landbouwcredieten verstrekt, terwijl de Curaçaosche bank waarvoor met 1°. Augustus 1907 een nieuw reglement in werking trad en die haar werkzaamheden thans ook tot den wisselhandel heeft uitgebreid, steun verleende door het verstrekken van grootere credieten.

Voor zoover de omstandigheden dit toelieten werd krachtig en met gunstigen uitslag aan den damaanleg voortgewerkt, waarbij op eenige plaatsen reeds gebruik kan worden gemaakt van gegevens verkregen door de topografische opname.

Op nijverheidsgebied maak ik gaarne melding van het initiatief eener coöperatieve vereeniging, welke een touwslagerij, alpargata- en cigarettenfabriek oprichtte, zoomede van het ontstaan eener jeugdige leerlooierij, die bij welslagen van zoo groote beteekenis kan worden voor onze huiden en looistoffen exporteerende eilanden.

Met leedwezen echter hebben wij over het algemeen de hoedenindustrie, tengevolge der gedaalde prijzen wederom minder loonend zien worden, al bleven de fijne soorten ten slotte nog goed verkoopbaar.

Door het verleenen eener concessie tot levering van uit zeewater door distillatie verkregen water, is voor het publiek en de scheepvaart het vooruitzicht geopend op de voortdurende beschikking over goed en zuiver drinkwater tegen matige prijzen.

Op Klein-Curaçao werd onlangs de phoshaat—exploitatie weder voortgezet, terwijl, ofschoon de uitvoer van goud van Aruba in het afgeloopen jaar meer dan voorheen bedroeg, de tegenwoordige concessiehoudster hare vergunning heeft opgezegd; aan het Bestuur werd echter kennis gegeven van het voornemen van eenige ingezetenen om een nieuwe maatschappij tot exploitatie der mijnen op te richten.

Bij het voorgaande mag ik niet onvermeld laten de waargenomen vorderingen op onderwijsgebied en de toewijding van het hierbij werkzaam personeel, evenmin als die van het korps ambtenaren in het algemeen, ten opzichte waarvan in menig opzicht zwaardere eischen en vermeerdering van werkzaamheid niet konden vermeden worden.

De hoop uitsprekende voor het behoud eener gunstige gezondheidstoestand met het oog waarop thans bijzondere maatregelen worden vereischt en genomen, in verband met eene gevreesde ziekte, die, helaas, een der belangrijkste havenplaatsen onzer naburen teistert, en in aanmerking nemende de goede eigenschappen onzer bevolking ten gevolge waarvan noch orde noch rust gestoord werden of dreigen te worden, geeft al het vorenstaande aanleiding om met vertrouwen en gerustheid den blik te richten op de toekomst, waartoe te meer aanleiding bestaat, als gelet wordt op de verwachting der totstandkoming der nieuwe verordeningen op belastinggebied, die in menig opzicht belemmeringen tegen eene gezonde economische ontwikkeling zullen verminderen of wegnemen.

Moge dan, Mijne heeren, waar ons beider streven gericht is op hetzelfde doel, in het volle vertrouwen op een krachtige samenwerking, Uw arbeid, die gericht is op de bevordering der belangen van onze kolonie, onder Gods zegen, met opgewektheid worden voortgezet en strekken tot duurzamen vooruitgang onzer kolonie en tot welzijn van hare bevolking.

Met dezen ernstigen wensch voldoe ik gaarne opnieuw aan de mij ingevolge art. 77 van het Reglement op het Beleid der regeering in de kolonie Curaçao toevertrouwde taak, en heb ik de eer de vergadering van den Koloniale Raad voor het zittingjaar 1908|1909 te openen.

LEVE DE KONINGIN!!!

PRO JUSTITIA.

Belofte maakt schuld. Wij laten hier volgen de redevoering van den Heer J. SUTHERLAND, welke genoemd Lid van den Kol. Raad hield bij de openbare behandeling der Begrooting, toen deze behandeling gekomen was aan Hoofdstuk VII van het eiland St. Eustatius, JUSTITIE.

Mijnheer de Voorzitter,

De mensch wikt, maar God beschikt.

Reeds kort na mijne aanvaarding van de benoeming als lid van dit college, heb ik aan eenige mijner medeleden de toezegging gedaan om bij de behandeling dezer begrooting de toestanden op de bovenwindsche eilanden bloot te leggen, eene taak waartoe ik mij als het ware geroepen achtte, niet alleen op grond van mijn verblijf op het hoofdeiland St. Martin, maar ook, omdat ik de laatste acht jaren betrokken ben geweest, zoo niet in alle, dan toch in verreweg de meeste rechtszaken op die eilanden.

Doch het noodlot wilde anders. Immers, juist in den tijd, dat ik mij begon voor te bereiden en de noodige gegevens te verzamelen,—welke onontbeerlijk waren, wilde ik in bijzonderheden afdalen,— juist in dien tijd, zeg ik, werd mijne dierbare moeder door eene verraderlijke ziekte overvallen, eene ziekte, die nog kort geleden een einde maakte aan haar voor mij zoo nuttig bestaan en mij in haar ontrukte het kostbaarste, dat ik op aarde bezat.

Het spreekt derhalve van zelf, M. de V., dat ik op dit oogenblik niet in de stemming verkeer van te spreken en ware het niet, dat ik het als eene verplichting beschouwde, ik zou onder de gegeven omstandigheden ontegenzeggelijk het stilzwijgen hebben bewaard. Nu het eenmaal zoo is, zal ik mij moeten bepalen met slechts in grove trekken weer te geven hetgeen ik in bijzonderheden had willen behandelen.

Ik acht mij nu meer tot spreken verplicht, nu het Bestuur, in verband met den zijdens dezen Raad gegeven wenk tot bezuiniging, aanleiding vindt in de memorie van antwoord te verklaren; dat het aan het Bestuur niet duidelijk is kunnen worden, dat vermindering van uitgaven van eenige beteekenis van eene hervorming te verwachten is, wanneer de voorwaarde moet blijven vervuld, dat behouden worde een staat van zaken, dien het Rijk in zijne Kolonie bestendigd zal wenschen te zien."

Het zijn deze laatste woorden, die mijn aandacht hebben getrokken, vooral en voornamelijk nu zij betrekking schijnen te moeten hebben op de bovenwindsche eilanden.

Onwillekeurig rijst de vraag voor mij: Kent het Rijk den staat van zaken, dien het in de koloniën bestendigd zal wenschen te zien? Is het hoofdbestuur genoegzaam bekend met den staat van zaken op die eilanden?

Iemand, tot oordeelen bevoegd, zeide eens, dat de Raden van Justitie op de eilanden niet voldaan hebben. De Raad van St. Martin niet, omdat niemand er lid van wil zijn, om niet in onmin te geraken

Wetenschappelijk Allerlei.

MIDDELEEUWSCHE SPELEN.

De Dobbelsteenen, het Trictracspel, het Damspel, de Kaarten.

Uit het Fransch door F. H.

Het spel was een ingekankerde hartstocht bij de eerste volken in het Noorden, bij de Romeinen bekend. Tacitus verhaalt ons van een Germaan, die met één worp van dobbelsteenen niet alleen zijn fortuin, maar zijn vrijheid op het spel zette, en het als een eerezaak beschouwend die dolzinnige schuld af te doen, zich naar de slavenmarkt liet medevoeren, om door zijn heer verkocht te worden.

Bij de Anglo-Saksers steeg de verwoedheid voor het spel tot den hoogsten graad: een schrijver uit de twaalfde eeuw, Jan van Salisbury, telt tot tien soorten van spelen, in zijn tijd in zwang, en geeft daarvan in het Latijn de volgende naamlijst: Tessera, Calculus, Tabula, Urio, vel Dardana Pugna, Tricolus, Senio, Monarchus, Orbiculi, Caliorchus, Vulpes. Daar deze benamingen niet zijn over te zetten, onthouden wij ons ervan een vertaling te geven, welke trouwens ook niet anders dan onjuist zou kunnen zijn.

In de twaalfde en dertiende eeuw steeg de liefde voor de dobbelsteenen tot een ware verwoedheid, zoowel bij de hoogste als bij de laagste klasse der maatschappij. Het spel, tot zijn eenvoudigste deel beperkt, dat wil zeggen tot één enkelen worp, maakte den hartstocht uit van de trouwe kroegklanten en van de lieden, welke tot het uitschot van de maatschappij behoorden.

Deze beklagenswaardige en tot slavernij gedoemde lieden, konden hun vrijheid niet op 't spel zetten; doch zij dreven handel in hun meest onmisbare kleedingstukken, voor welker waarde de herbergiers hun geringe sommen gelds leenden.

Teekeningen uit dien tijd geven die bandelooze spelers te zien, ondanks hun gebrek-lijden verdiept in het spel, van alles beroofd. Een handschrift uit de veertiende eeuw bevat een vignet, dat een dusdanig tooneel weergeeft.

Twee spelers zitten tegenover elkaar; de een (de oudste) is geheel ontkleed, de ander heeft slechts een hemd aan het lijf. De teekenaar schijnt er bijzonder op gestaan te hebben van die onderlinge verwoedheid, welke in het spelen bestaat, een afbeelding te geven, zelfs nog als er van inzet geen sprake meer is. Deze scene gadeslaande, denkt men onwillekeurig aan de twee beroemde katten van Kilkenny, die elkaar opaten tot den staart.

Het dient opgemerkt te worden, dat hier van niets anders sprake is dan van drie dobbelsteenen. Toch stelt een gekleurde plaat uit een handschrift van Jacques Tessolis, bij uitzondering, een speler voor met slechts twee dobbelsteenen; doch dit is een abuis, te wijten aan des schilders onhandigheid, want de tekst leert ons dat het er drie zijn. De wijnkruik, welke de speler in de rechterhand houdt en waarmede hij staat afgebeeld, bevat zijn geld: deze bijzonderheid doet zien, dat het vaatwerk dezelfde rol speelde als het hemd.

Toch schijnt het, dat de tot de rust teruggekeerde spelers aan twee dobbelsteenen de voorkeur gaven. Chaucer spreekt in zijn „Conte du Guerdon" over twee dobbelsteenen. Een vreemde glasschildering uit de vijftiende eeuw, die een deel heeft moeten uitmaken van een „Geschiedenis van den verloren Zoon", stelt spelers voor met twee dobbelsteenen.

Daarentegen geeft Chaucer, in zijn „Mystères" de beulen van den Zaligmaker weer: al dobbelende om het kleed zonder naad, waarbij de winnende vijftien punten werpt een getal, onmogelijk met twee dobbelsteenen te bereiken.

De smaak van de artisten uitte zich bijzonder in de ornementatie van de dobbelsteenen: onder de groteske en zonderlinge vormen, welke daaraan werden gegeven, bestaat er een die in verschillende tijdperken dikwerf voorkwam. Deze dobbelsteen dan stelt een in elkaar gehurkten en zoodanig in elkaar gebogen man voor, dat het lichaam den vorm van een cubus heeft aangenomen, terwijl hij aan elke zijde natuurlijk het vereischte aantal punten aangeeft. Naar een van deze dobbelsteenen, van Romeinschen oorprong en uit zilver bestaande, werd een gravure vervaardigd; van deze soort zijn er verscheidene ontdekt.

Vreemd evenwel is het, dat die vorm verscheidene eeuwen later werd nagemaakt en, naar men mag aannemen, zonder dat ooit één enkel punt van contact heeft kunnen bestaan tuschen de artisten van de verschillende tijdperken. Een ander iets, gelijk aan het voorgaande en van Germaanschen oorsprong, dateert uit de zestiende eeuw.

⁂

De eenvoudige steenworp was meer bron van „emotie" dan van „amusement". Het duurde niet lang dat men dien met meer geleerde combinaties ging vermengen: zonder eenige tegenspraak is men alstoen gekomen tot de uitvinding van het bakspel, waarvan Jan van Salisbury gewaagt; dat was ons modern trictracspel. Het was bekend bij de Romeinen, en zonder twijfel hebben dezen het ingevoerd bij de Anglo-Saksers, die er zich vol hartstocht aan overgaven. Dezen noemden het „toesel" (een verminking van het Latijnsche woord); de dobbelsteenen duidden zij aan onder de benaming van „teoselas" of „toesel stanas": dit laatste woord is uit Latijn „tessellae" („kleine cubussen" of „straatsteenen"): wellicht ook dat het daaraan te danken was, aangezien de Saksische dobbelsteenen uit „steen" bestonden.

Het trictracspel schijnt het geliefkoosde tijdverdrijf uitgemaakt te hebben van de deftige en aristocratische standen. Een fraai manuscipt uit de veertiende eeuw, in het Britsche museum ter bewaring, stelt twee trictac-spelers voor. De bak, de vakken, de schijven, de twee dobbelsteenen waarvan elk speler zich beurtelings bedient, alles geeft dit spel weer, zooals het heden ten dage nog wordt gespeeld.

In een ander manuscript, eveneens uit de veertiende eeuw, ziet men een verduidelijkte teekening, welke dit spel weergeeft met „twee" bakken. Toch schijnt het, naar de lezing van de oude schrijvers uit de twaalfde of dertiende eeuw, dat in den aanvang de Anglo-Saksers zich van één bak bedienden, en dit later op „twee" brachten.

Wat er van zij, de regels van dit spel en die van ons hedendaagsch trictrac stemmen volkomen met

met de partijen; die van St. Eustatius veel minder, omdat iedereen er lid van wil zijn om zijne partijen te dienen.

Het Bestuur schijnt de waarheid hiervan te hebben ingezien, want nog kort geleden werd de rechtsmacht in Burgerlijke zaken aan die colleges onttrokken.

Maar, men denke niet, dat hierdoor de fout is hersteld; immers diezelfde Raden blijven bevoegd de burgers straffen op te leggen.

En hier moeten wij nog eens het feit constateeren, dat bij het in het leven roepen van wetsbepalingen te veel gelet wordt op de geldelijke belangen zelfs met verwaarloozing van de heiligste rechten.

Wij weten toch, M. de V., dat er bepalingen bestaan, die aan de rechtzoekenden bevoegdheid geven om van de vonnissen van ons Hof bij den Hoogen Raad der Nederlanden in appel te komen. Doch, in welke gevallen? Enkel en alleen, wanneer 't geldt eene geldsom boven f 1000,00 gulden. In alle andere gevallen, zelfs wanneer 't de meest geapprecieerde bevoegdheden van een burger betreft, neen, ook dan wanneer 't geldt hunne vrijheid of hun leven, in al deze gevallen, zeg ik, blijft hij van het recht van appel verstoken.

Wat betreft de eilanden, meen ik gehoord te hebben, dat de rechtsmacht in strafzaken niet aan de Raden onttrokken is, omdat men van meening was, dat de beginselen van het strafrecht niet zoo moeilijk en ingewikkeld zijn als die van het Burgerlijk recht. Ik verlang omtrent deze bewering niet uit te wijden, maar wil alleen doen uitkomen, dat 't ook dan onverantwoord is de Justitie in handen te laten van menschen, die eerst na hunne detacheering naar die eilanden in justitiezaken betrokken worden.

Het spreekt vanzelf, dat den functionarissen hiervan geen verwijt kan worden gedaan en daarom acht ik hier de plaats om reeds dadelijk te doen uitkomen, dat ik geen blaam verlang te werpen op hen, aan wie eenige functie bij die raden is toevertrouwd; integendeel, meermalen heb ik van bevoegde zijden met bewondering over verscheidene hunner hooren spreken, en ook ik was in de gelegenheid om persoonlijk den ijver en de toewijding van velen hunner te leeren apprecieeren; doch in het algemeen is en blijft het eene gebrekkige administratie van je Justitie.

Ook andere functiën, waarvan het publiek niet minder afhankelijk is, worden toevertrouwd aan absoluut oningewijden in de meest rudimentaire beginselen van het recht. Ik bedoel het notariaat. In zeer vele gevallen dwingt de wet het publiek gebruik te maken van de diensten van een notaris en in even zoovele gevallen moet dat publiek zich vergenoegen met de voorlichting van iemand, die, alhoewel bezield met de beste bedoelingen, niet in staat is die voorlichting te verschaffen. Ook hier zij het reeds dadelijk op den voorgrond gesteld, dat ik de zaak behandel en geen persoon op het oog heb.

Maar nu, M. de V., meer direct het eiland St. Eustatius. Ik verlang dit eiland in het bijzonder ter sprake te brengen, omdat er in den laatsten tijd op dat eiland feiten hebben plaats gehad, die op een staat van zaken wijst, dien het Rijk in zijne koloniën niet bestendigd zal wenschen te zien dan tot groote schande van het Moederland.

Als ik naga, hoevele vonnissen van dat eiland in het afgeloopen jaar door het Hof wegens gebrek in den vorm vernietigd zijn moeten worden, en verder overweeg hoevele er overblijven, waarvan blijkbaar niet geappelleerd is, omdat de begane misslagen voor de veroordeelden van geene practische beteekenis waren, dan vraag ik in gemoede of men niet erkennen moet, dat er op dat eiland waarlijk iets aan de Justitie moet haperen.

Er is meer, ook de manier, waarop de hoofdambtenaar, de Gezaghebber, zijne waardigheid vermeent te moeten ophouden, wijst op een staat van zaken, dien het vrije Nederland zeer zeker niet bestendigd zal willen zien.

Meermalen is het mij ter oore gekomen, dat die ambtenaar buitengewoon autoritair optreedt. Zelfs is hier eenigen tijd geleden verteld, dat die ambtenaar een jongen heeft laten arresteeren, omdat deze verzuimd heeft zijn hoed voor den Heer Gezaghebber af te nemen.

In hoeverre dit gerucht waarheid bevat, weet ik niet, maar wel weet ik uit zeer betrouwbare bronnen, dat die Gezaghebber zich niet heeft ontzien een jongeling van zeer goede familie eene zeer onheusche behandeling te doen ondergaan en hem eindelijk in tegenwoordigheid van zijne zusters uit het fort heeft laten verwijderen, en zulks omdat die jongeling de vrouw van den Gezaghebber niet beleefd genoeg gegroet had.

Is deze de staat van zaken dien het Rijk in de kolonien zal wenschen bestendigd te zien? En in verband hiermede vraag ik nogmaals, kent het Rijk den staat van zaken in de kolonien? Wordt het hoofdbestuur op de hoogte gehouden van hetgeen op de eilanden voorvalt? Zoo ja, dan toch zeker eenzijdig.— Immers de Gezaghebber is de eenigste persoon die het Bestuur inlicht.— Zal men van hem willen eischen, dat hij tegen zich zelf zal gaan rapporteeren?

Nog zeer onlangs hebben wij uit de couranten gelezen, hoe de Raad van Politie op een eiland behandeld is geworden, maar op de bovenwindsche eilanden is het niet beter, integendeel, het prestige van de Raden aldaar is tot nul gereduceerd.

Daarom geef ik weinig om officieele rapporten en houd vol, dat het hoofdbestuur niet op de hoogte is van den waren stand van zaken op de eilanden.

Resumeerende zeg ik, dat de macht van de gezaghebbers te uitgebreid en de werkkring van de Raden van Politie door de omstandigheden te zeer ingekrompen is; dat deze toestand nadeelig is voor het algemeen welzijn, hetwelk eischt dat het Bestuur een ernstig onderzoek instelle omtrent het optreden van den Gezaghebber van St. Eustatius en strenge maatregelen neme om het recht der burgers te verzekeren."

Broedertwist.

In DE TIJD van 15 April ll. verscheen als hoofdartikel het volgende:

Steeds vinniger, hatelijker en vooral persoonlijker wordt de onderlinge strijd tusschen de anti-revolutionnaire en christelijk-historische bladen, „Standaard" „Rotterdammer" „Nederlander" en verschillende provinciale bladen.

Voor ons bestaat tot dusver geen reden ons in dezen strijd, welke geheel buiten ons katholiek erf omgaat, te mengen — Slechts in zóóverre gemeenschappelijke belangen, die ook ons ter harte gaan, daardoor geschaad of bedreigd worden, hebben wij ons daarvan iets aan te trekken.

En nu dunkt het ons niet twijfelachtig, dat de noodzakelijke eenheid der Rechterzijde door dien strijd gevaar gaat loopen en daardoor de tóch reeds verre van gemakkelijke positie van het tegenwoordige Kabinet nog moeilijker wordt gemaakt.

In deze omstandigheden wordt ons onze houding als van zelf voorgeschreven.

Wij hebben van onze eigen gevoelens, ook als die veel van die onzer vrienden en geestverwanten verschilden, volstrekt geen geheim gemaakt.

Wij hebben behoord tot degenen, die meenden, dat na den val van het Kabinet- De Meester ontbinding der Tweede Kamer had moeten volgen en dat, als de algemeene verkiezingen (zooals wij verwachtten) de meerderheid aan de Rechterzijde hadden teruggeschonken, niemand anders dan dr A. Kuyper weder als hoofd der Regeering had moeten optreden. Evenmin werd door ons verheeld, dat een van den aanvang af principieel optreden der tegenwoordige Regeering ons verkieslijk toescheen boven een al te groote mate van voorzichtigheid.

Dit een en ander evenwel belet ons allerminst, thans ons met volle overtuiging te scharen aan de zijde van de tegenwoordige Regeering, en van degenen, die als vrienden en verdedigers van deze optreden. Op hetgeen eenmaal gebeurd is, valt niet terug te komen. Indien napleiten ooit onvruchtbaar en zelfs schadelijk zou wezen, dan ongetwijfeld in dit geval.

Nog niets werd door deze Regeering gedaan, waardoor zij het vertrouwen der Rechterzijde zou verbeurd hebben. Er bestaat alle grond, om te hopen, dat ook in het vervolg geen motief tot wantrouwen door haar zal gegeven worden. In die omstandigheden behooren aan alle twistgedingen, behoort vooral aan elken personenstrijd aan de Rechterzijde het stilzwijgen te worden opgelegd.

Wij verlangen niets vuriger, dan dat ons het partijkiezen in den broederstrijd van onze protestantsche bondgenooten zal gespaard worden. Zouden wij tegen onzen wil erin gesleept worden, dan is onze houding van te voren bepaald. In geweten zouden wij dus in dat geval ons verplicht achten naar beste krachten loyalen steun te verleenen aan het thans zitting nemend Kabinet en als vijand te beschouwen ieder, die, om welke reden ook, het bestaan van deze Regeering in gevaar zou brengen.

't Laatste nu doet o. i. zeer stellig hij, die óf het goed recht van optreding dezer Regeering in twijfel trekt, óf wel deze Regeering, in strijd met hare eigene verklaringen, zou willen voorstellen — hetzij als een zaken-Kabinet, hetzij als een overgangs-Kabinet, hetwelk, zoo spoedig de omstandigheden het toelaten, voor een ander Kabinet der Rechterzijde zou hebben plaats te maken.

Meer zullen wij voor 't oogenblik er niet van zeggen."

Een paar dagen later lazen wij in hetzelfde Blad:

Het valt niet tegen te spreken, dat zich aan onzen politieken horizon dreigende wolken samenpakken. Inderdaad onbegrijpelijk komt het ons voor, hoe door velen onzer protestantsche staatkundige vrienden niet wordt ingezien, dat zij, door den grooten politieken strijd te doen ontaarden in een strijd over personen, groot gevaar loopen het resultaat van jarenlangen onverdroten arbeid te doen verloren gaan en de hoogst gunstige positie, welke de christelijke partijen als gevolg van dien arbeid in ons land innemen, in groot gevaar te brengen.

Het is ons ondoenlijk, dag aan dag in ons blad de polemiek tusschen „Standaard", „Nederlander", „Rotterdammer" en de talrijke kleine antirevolutionnaire en christelijk-historische bladen bij te houden en onzen lezers uitvoerige uittreksels te leveren van de scherpe en bittere aanvallen, welke de partijen richten, niet slechts op elkander, maar ook middellijk en onmiddillijk op het tegenwoordige kabinet, hetwelk — zoo als wij laatst reeds schreven — nog volstrekt niets gedaan heeft, om die aanvallen te verdienen.

Onze lezers geheel onkundig laten van hetgeen er omgaat, mogen wij echter niet, daar ook hunne belangen — de belangen van ons, Katholieke Nederlanders — in niet geringe mate bij den gevoerden strijd zijn betrokken.

Wij laten daarom volgen een merkwaardigen open brief, welke dezer dagen in de antirevolutionnaire Stichtsche Ct. verschenen is. De schrijver ervan behoort blijkbaar tot degenen, die aan het tegenwoordige „abnormale" Kabinet slechts een „voorloopig" karakter willen toekennen en die, zooals het socialistische „Volk" heden niet onaardig zegt, reeds nu den weg willen effenen voor de zegekar van een nieuw „anti-revolutionnair" Kabinet in 1909 en intusschen mr. Heemskerk „laten huizen in een woonwagen, die tijdig genoeg ter zijde kan worden gehaald."

De brief in kalme, op 't eerste gehoor zelfs, in gemoedelijken toon geschreven, is niet onderteekend met den waren naam van den schrijver, maar met den schuilnaam, „Jan van Holland". Men zou dus misschien verkeerd handelen door bijzondere waarde aan dat stuk toe te kennen, ware het niet dat „De Standaard" in zijn nummer van 13 April jl. het zonder eenig protest als „lezenswaardig" onder de oogen zijner lezers had gebracht. Deze la[...] omstandigheid vooral bewoog [...] den brief ook onzen lezers ni[...] onthouden. Hij luidt als volgt

Amice!

Meer en meer blijkt hoe er d[...] de leden der rechtsche partijen, [...] zonderheid der A. R. en Christ.-[...] verschil van meening bestaat [...] de vraag, of het huidige Minis[...] normaal of abnormaal moet g[...] ten worden.

Ik vind deze kwestie een zeer [...] langrijke.

Allereerst, omdat er zoo nauw [...] samenhangt heel de gang van [...] huidige praktische politiek en [...] name de gang van ons A.-R. [...] tijleven. Maar ook omdat m.i. [...] bij uitstek actueele kwestie ook [...] telijk in zich bergt een diepga[...] vraagstuk inzake de verhouding [...] Overheid en Volk, van Monar[...] en rechten des Volks, van intel[...] tueel en instinctief leven.

Ik voor mij nu acht beslist [...] thans zittend kabinet een abnorm[...] Ministerie.

Daarin steekt natuurlijk niets [...] clineerends voor de personen en [...] verdiensten der huidige Ministe[...] Ook bedoel ik hiermede niet o[...] maar in het minste te ontkenn[...] de abnormale omstandigheid, waa[...] de politieke onmacht der Linksc[...] Concentratie, met haar stelsello[...] gevaarlijk-politiek leger-hervormin[...] gedoe ons gebracht had, na [...] verwerping van Rappard's begro[...] ting. Ook wensch ik hiermee all[...] minst ook maar eenigszins te will[...] beamen de dwaze stelling, door „[...] Nederlander" aan sommige A. [...] persorganen in de schoenen gesch[...] ven alsof: „zonder dr. Kuyper e[...] echt-anti-revolutionnair Kabinet ni[...] mogelijk is." Door de oppositie va[...] de „Delvenaar", het „Friesch Da[...] blad" etc. samen te vatten, word[...] „De Nederlander" juist wel persoo[...] lijk ten opzichte van dr. Kuype[...] hoe verre ze ook deze gedachte zeg[...] van zich te verwerpen.

Neen, als ik dit Ministerie-Heems[...] kerk abnormaal meen te moete[...] noemen, doe ik dit, en duizende[...] Antirevolutionairen met mij, om ge[...] heel andere redenen.

Allereerst omdat zoodoende alleen in onze antirev. staatsleer de doorwerking van deze gedachte kan gewaarborgd worden, dat in den regel de Kroon hare Ministers heeft te kiezen van dezelfde beginselen als de meerderheid der eventueele Tweede Kamer belijdt; opdat het „gemeen overleg" tusschen de Kroon of Overheid en de Volksvertegenwoordiging niet een fictie wordt of onderwerp van een do-ut-des-politiek (kwanselpolitiek) zooals nu b.v. in Duitschland aanschouwd wordt, waar v. Bülow, een staatsman uit de conservatieve Jonkerpartij z.g. „gemeen overleg" pleegt met zijn, naar het dan heet, vrijzinnige meerderheid, van welk „gemeen overleg" de z.g. Polenwet een allerelleudigst staaltje is.

Nu weet ik wel dat sommigen onder de rechtsche partijen deze leer van het „gemeen overleg" en de meerderheid-politiek, te volgen door een Kabinet der Kroon, een noodzakelijk kwaad toelijkt; ik voor mij onderschrijf van harte wat „De Stan-

---

elkaar overeen, en men kan met zekerheid verklaren, dat dit spel, als modern geprezen toen het in de mode kwam, verre was van een kortelings gedane uitvinding -- het was slechts van onze vooroudeus nageboost.

Hetgeen zulks zonder eenige tegenspraak bewijst, dat zijn de illustraties en zelfs de tekst van een vreemd manuscript uit de dertiende of veertiende eeuw, bevattende een volledige verhandeling over het bakspel. De schrijver, die zich in 't Latijn uitdrukt, deelt zijn lezers mede, dat het in verschillende soorten bestaat, waarvan het voornaamste is het „hoog spel"...... „Multi sunt ludi ad tabulas cum taxillis, quorum primus est longus ludus et est ludus Anglicorum, et est communis, et est talis naturae". (Er bestaan verschillende wijzen van trictracispelen met inlegpenningen; de voornaamste is het „hoogspel of „Engelsch spel"; het is zeer in gebruik en geschiedt op de volgende wijze). Vervolgens komen de voorschriften welke men zou meenen gemaakt te zijn voor het moderne trictac, behoudens deze bijzonderheid door den schrijver medegedeeld, dat men het met „twee" of „drie" dobbelsteenen speelde.

Nog meer: in dat zelfde werk, zeer geleerd voor zijn zijn tijd, treft men niet alleen aan de volmaakte opsomming der regels door ons heden ten dage gevolgd, maar men ontmoet er ook de benamingen van verschillende soorten van trictrac, heden ten dagen onbekend, en genaamd als volgt: „jeu des Lombards" „jeu Impérial", „jeu Provincial", enz. enz.

Dit spel behield in Engeland langen tijd den naam van bakspel; Shakespeare bedient zich van de benaming in het drama getiteld: „Love's Labours lost".

Het was alstoen het geliefkoosd vermaak van de herbergen en de andere plaatsen van minder allooi: een hekeldichter uit de zeventiende eeuw (1606) gewaagt van „de eerlijke goddeloozen, de steunpilaren van de kroegen, in het trictracspel even ervaren als in het ledigen van hun pintje......" Dekker, de meest populaire van de puntdichters van dat tijdstip, spreekt van „de dapperen, waarvan het puikje de herbergen bevolkt, trictrac spelend, zooals dit past aan fatsoenlijke kroegbezoekers."

Het was pas in 1646, dat het woord trictrac in gebruik kwam; verscheidene schrijvers gewagen met opgetogenheid van het „edele spel", en stellen het voor als zeer gewild in de deftige huizen.

*
* *

Een ander spel was eveneens bekend in de middeleeuwen; wij bedoelen het damspel. Een manuscript uit de veertiende eeuw, in het Britsche museum in bewaring, en bekend onder den naam van „Psalmboek van koningin Marie", bevat een gekleurde plaat waarop een slotvoogdes zit dam te spelen met een heer. Alles gelijkt volkomen op het moderne spel, alleen de schijven zijn vierkant.

*
* *

Doch de uitvinding van het kaartspel, in 't midden van de veertiende eeuw plaats hebbend, onttroonde spoedig alle andere spelen. Men heeft gemeend daarvan op de gedachte te zijn gekomen door het schaakspel, en dat de kaarten niets anders waren dan dit spel op papier gebracht: wat slechts zeker is, dat is, dat de kaarten evenals het schaakspel uit het Oosten tot ons zijn gekomen; wat eveneens zeker is, dat is, dat de kaarten ook de kansen van het geluk in zich vereenigen.

Cavelluzzo, een Italiaansch schrijver uit de vijftiende eeuw, die een werk over Viterbo heeft gescheven, verhaalt, dat de kaarten in die stad zijn ingevoerd omstreeks het jaar 1379, door lieden uit het land der Sarracenen, „die het spel noemden naib." In Spanje geeft men het kaartspel den naam van „naipes", een woord, eveneens van Arabischen oorsprong.

Een plaat in kleuren in een kostbaar manuscript, getiteld „le Roman de Meliane", geschreven in het zuiden van Frankrijk, omstreeks 1330 of 1350, stelt een koninklijke kaartpartij voor, en constateert aldus dat dit spel tot de vorstelijke amusementen behoorde. De eerste maal dat de geschiedenis daarvan melding maakt, dateert van het jaar 1393. Op dat tijdstip was Karel VI, koning van Frankrijk, door krankzinnigheid aangetast: men treft in de verslagen van Charles Poupart, zijn betaalmeester, de volgende nota aan: „Betaald aan den schilder Jacquemin Gringoneur, voor de beschilderen en opsieren met verschillende deviezen van drie pakjes kaarten, tot ontspanning van Monseigneur den koning, zes en vijftig sols parisis." Deze aanhaling bewijst voldoende dat dit spel zeer bekend was in Frankrijk, zonder evenwel algemeen te zijn, omdat, om die kaarten ter beschikking te stellen des konings, men genoodzaakt was zijn toevlucht te nemen tot een kunstschilder, dat wil zeggen een prentenkleurder van manuscripten.

Iets zonderlings evenwel is, dat Engeland zeer ten achter was op dit punt: het schijnt dat de kaarten aldaar niet in gebruik kwamen vóór de vijftiende eeuw; Chaucer gewaagt er in 't geheel niet van, noch een enkele van de talrijke schrijvers uit dat tijdstip. Het oudste manuscript dat er melding van maakt is het werk van een Vlaming, die een vertaling van de „Civitas Dei" van den H. Augustinus had gecopiëerd. In dat werk, met bekwaamheid uitgevoerd, ziet men een vignet, dat drie personen al kaartspelende voorstelt.

Dit spel verspreidde zich spoedig in Frankrijk, na het tijdstip waarop wij drie „pakjes" kaarten hebben zien in orde brengen voor ontspanning van den ongelukkigen monarch; en sedert den 22en Januari 1397 vond de schout van Parijs het noodig een order uit te vaardigen waarbij het aan het mindere volk verboden was op werkdagen zich te vermaken met kaartspel, balspel, dobbelsteenen, „kaatspel" of met het kegelspel.

In Duitschland werden de kaarten spoedig populair, zoodanig dat op het einde van de vijftiende eeuw de vervaardiging daarvan het voorwerp uitmaakte van een belangrijke industrie.

In 1463, onder de regeering van Eduard IV, was de invoer van kaarten (waarschijnlijk die uit Duitschland komende) bij een decreet van het parlement verboden; deze maatregel werd ongetwijfeld genomen om de Engelsche industrie te bevorderen, machteloos als zij was tegen de concurrentie van het buitenland te strijden: daaruit moet men natuurlijk opmaken dat dit spel in Engeland zeer was verspreid. Als bewijs daarvan diene de zonderlinge brief den 24en December 1643 geschreven door Marguerite Paston aan haar gemaal:

„Sta mij toe", aldus schreef zij, „dat ik Jean, uw oudsten zoon, naar Lady Morley stuur, om daar het „spel" te leenen, waarmede men zich aldaar zoo vermaakt bij gelegenheid van het Kerstfeest, sedert den dood van haar gemaal: want, volgens haar, sijn de „kaarten" oneindig meer te verkiezen boven dansen, harp- en luitmuziek of zang, daar dit alles een luidruchtig leven maakt."

Van af dien tijd werden de kaarten een gewoon amusement: zij werden het geliefkoosde spel van de hoven van Schotland en Engeland, onder de regeering van Hendrik VII en Jacob IV. Toen deze laatste voor de eerste maal een bezoek ging afleggen bij zijn verloofde, de jeugdige Marguerite van Engeland, vond hij haar, aldus volgens de kroniek, aan ...... „het kaartspelen."

In Duitschland ging de lust voor het kaartspelen tot het zinnelooze over, die verkeerdheid prikkelde meer dan eens de dichtluim van de hekeldichters; in Engeland was het spoedig evenzoo gesteld, en de dichters, de prozaschrijvers, de schilders zelfs, maakten daarvan het geliefkoosde onderwerp van hun schalksche composities. Men ging zelfs zoover om die verkeerdheid te rangschikken onder de voorteekens van het einde van de wereld...... Helaas! wat zouden die ongekunstelde moralisten thans zeggen?

daard" van 1 April j.l. nog schreef: ,,Ons antirevolutionnair program heeft twee steunpilaren; eenerzijds de Monarchie en anderzijds de eerbiediging van de rechten en vrijheden des volks."

Dat laatste nu, als 't in ons z.g voordeel lijkt, weg te willen redeneeren ter wille van een kabinet, waar in onze beste mannen zitten, acht ik ongeoorloofd en gevaarlijk. 't Gaat hier toch niet om die mannen, niet om dit eventueel kabinet, maar om een grondpilaar in onze antirevolutionnaire staatsleer Wie hieraan, ter wille van gedienstigheden der praktijk of van de utiliteit van het oogenblik, gaat tornen, brengt m.i. het democratisch karakter dat onze A.-R. staatsleer en -partij toch in den grond aankleeft, in geen klein gevaar.

Maar ook nog om een andere reden, acht ik, dat dit Ministerie abnormaal dient genoemd te worden; nl. hierom, omdat, waar men ook de meeningen van ons eenvoudig antirev. volk beluistere, men overal de gedachte hoort uiten, dat, zooals nu de stukken staan op het politieke schaakbord, men heusch niet van normale verhoudingen kan spreken.

En nu mag men zeggen: wat weten die politiseerende burgers, boeren en buitenlui van de politieke eischen van het oogenblik af, laat men dan de prachtige artikelen van ,,De Standaard" over het instinctieve en het reflectieve leven weerleggen, of voor het omgekeerde van antirevolutionnair durven verklaren.

Ik begrijp ook heusch niet, waarom ter wereld, men van dit Ministerie niet als van een abnormaal Christelijk Ministerie zou mogen spreken.

't Is dan maar de vraag, waarop men dit ,,abnormaal" laat slaan. Op ,,Christelijk" op of ,,Ministerie?" Natuurlijk op het laatste, zegt ge. En terecht. Juist door dit rondweg te durven uitspreken, handhaaft men voor dit Ministerie ten volle het epitheton ,,christelijk." En — zoo doende alleen, kan men de vervalsching van den komenden stembusstrijd ook door Links, zooveel mogelijk tegen gaan. Ook door Links, schreef ik daar.

,,Of dan ook van Rechts dit gevaar dreigt"? vraagt ge. Ik geloof helaas! van te moeten antwoorden: ja.

Als b.v. ,,De Nederlander" gaat schrijven, dat in een Rechtsch Ministerie een ,,ongeloovige", die rekening houdt met den stand der partijen, zeer zeker ook ,,rechtsch" kan regeeren; als datzelfde blad later schrijft: ,,het optreden van dit Kabinet als voorlooper van een ander en beter, achten wij bespottelijk en voor dit Kabinet vernederend";

als het verder schrijft: ,,Ons blad heeft, evenals de Chr.-Hist. partij van haar optreden af, nimmer een andere dan zakelijke politiek gevoerd";

als dat blad ten slotte het gemeen overleg tusschen Kabinet en meerderheid in de Volksvertegenwoordiging inzake een eventueel regeeringsprogram ,,inconstitutioneel" acht.

dan acht ik een vervalsching van den strijd in 1909, ook van rechtschen kant, niet onmogelijk. En aldan mannen als Prof Fabius lid van het C. C., vereenig'g b'ijft zoeken met hen, die zich thans als christelijk historische partij afzonderlijk hebben geconstitueerd, dan acht ik dit gevaar dubbel groot.

Vooral nu deze twee eminente mannen Mr. Lohman en Mr. Fabius, in het verleden gebleken zijn zulke felle tegenstanders te zijn tegen het leiderschap der A. R. partij van hem, die toch haar wettige, met algemeene stemmen nog in Oct. j.l. verkozen, leider is: Dr. A. Kuyper. Immers Dr. Kuyper, en hij alleen is degene geweest, die de A.-R. partij haar bewustzijnseenheid en inhoud gegeven heeft; die haar georganiseerd heeft en bezield tot op den huidigen dag; die nog voor de duizenden harer partij-leden is de drager en vertolker en verdediger van de haar dierbare beginselen. Hij en niemand anders, is nog de zon onzer A. R. partij; en ook haar beste voormannen, hoe uitnemend ook en te eeren, zijn voor haar innerlijk besef, toch slechts als de maan en de elf sterren uit Jozef's droom.

Waarom ik dit zoo-onbewimpeld neerschrijf? Om een mensch te vergoden of hem voor feilloos, zelfs onfeilbaar, uit te roepen? Bah, welk een gedachte, over een man, die het ,,Soli Deo Gloria" ons altijd zoo op het hart bond. Dan om broedertwist of benijding aan te stoken? Dat zou een eigenwerk des duivels zijn.

Neen, hierom moeten deze dingen rondweg neergeschreven, omdat het in sommige persorganen van Rechts er veel van krijgt, dat men niet mogelijke feilen van Dr. Kuyper wil bestrijden, maar zijn leiderschap, zijn Staatsmanschap, zijn ministerschap, zijn persoon zelf.

Wat ik, nog vóór het optreden van het Ministerie Heemskerk schreef, dat het Rechtsch Ministerie onder de huidige politieke verhoudingen, wel eens een onoverkomelijke slagboom voor een tweede Ministerie Kuyper kon dreigen te worden, dat schijnt nu van zekere zijde in het Rechtsche kamp ook daadwerkelijk nagestreefd te worden.

En als dan juist uit den conservatieven hoek der A.-R. en Chr.-Hist. partijen deze taktiek wordt toegepast, dan is het eisch van noodweer en politieke wijsheid, dat de georganiseerde A. R. partij bijtijds en rondweg haar meening uitspreke over dit Ministerie, en over het doelwit van den komenden stembusstrijd in 1909.

Dit na te laten uit een soort politieke zucht om de kool en de geit te sparen, ook in eigen kamp, zou den verwarden politieken toestand van het heden, in 1909 nog verergeren. En dat mag niet het einde zijn, noch van Groen's noch van Kuyper's politieke levensworsteling.

Dat wil ons A.-R. volk ook beslist niet. Dat houdt altijd nog het meest van een strijd met open vizier. En het ziet altijd nog het liefst gestuurd in democratische richting".

Wat zullen wij veel van dit een en ander zeggen? Alleen dit: — Niet het tegenwoordige Kabinet op zich zelf, maar wel de positie, waarin zich dit Kabinet ziet geplaatst tegenover de Tweede Kamer moet, dunkt ons, abnormaal genoemd worden. Volkomen normaal zal die positie eerst worden, indien het Kabinet, evenals in de Eerste, ook in de Tweede Kamer een meerderheid zal hebben, welke met zijn beginselen, d. i. met de christelijke beginselen der Rechterzijde, in alle opzichten samengaat. Niet de samenstelling van het Kabinet, wel die van de Tweede Kamer moet, zal het daartoe komen, een wijziging ondergaan.

Tot dat doel behooren reeds nu alle krachten door de partijen Rechts te worden ingespannen, opdat de algemeene verkiezingen volgend jaar ons deze gewenschte wijziging brengen mogen. Tot datzelfde doel ook behoort vóór alles de zóó noodige eensgezindheid der verbonden groepen aan die zijde bewaard. Naar ons beste vermogen wenschen wij tot het eene zoowel als tot het andere mede te werken.

Men zou zich echter vergissen, indien men van welke zijde ook, mocht meenen, te eeniger tijd, over de katholieke pers en de katholieke kiezers te kunnen beschikken, om uitsmijtersdienst te verichten tegenover Ministers of afgevaardigden, welke men zonder goeden grond als ,,abnormaal" zou willen betitelen om hun als zoodanig slechts ,,voorloopig" het politieke leven te gunnen".

Dr. Nolens merkt in de ,,N. Venl. Ct." op, dat de vraag: of het ministerie-Heemskerk een normaal of een abnormaal kabinet is, op dit oogenblik en voor dit oogenblik geen practische, zakelijke beteekenis heeft en schrijft dan verder:

Tijdens de crisis gaf ik als mijne meening te kennen, dat, als een rechtsch kabinet zou optreden, dit kabinet aanvankelijk een kabinet zou zijn in abnormale omstandigheden; in dezen zin n. l. dat het in de Tweede Kamer bij zijn optreden niet zou steunen op een rechtsche meerderheid.

Maar is daarom het kabinet abnormaal?

In geenen deele. In de omstandigheden ligt het abnormale, niet in het kabinet.

Het kabinet is opgetreden als een rechtsch kabinet.

Het kan echter wenschelijk zijn, dat dit kabinet in de Troonrede voor 1909 met een goed omschreven program voor den dag kome; wenschelijk — ook om aan mogelijke zuiging naar links teleurstelling, rechts ongegronde vrees te voorkomen.

Zou er vóór de algemeene verkiezingen een ernstig conflict tusschen Kamer en Kabinet ontstaan, dan zal ontbinding niet kunnen uitblijven. En verder moeten de Algemeene verkiezingen in 1909 verandering in de abnormale omstandigheden brengen. Althans daarop wordt zoowel aan de linker- als aan de rechterzijde gerekend.

Het ligt voor de hand, dat bij een linksche meerderheid, na die verkiezingen, het rechtsche kabinet niet kan aanblijven.

Maar evenzeer ligt het m. i. voor de hand, dat bij een rechtsche meerderheid het kabinet zijn taak voortzet; althans niet aftreedt op grond van zijn beweerde abnormaliteiten.

In ieder geval zou die vraag zich in practischen vorm eerst voordoen ná die verkiezingen.

Door thans daarop vooruit te loopen draagt men — om niet te spreken van het deelen van de huid van een nog niet geschoten beer — zeker niet bij ter versterking van de positie van het kabinet."

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Scheepvaart.

Van 1 — 15 Mei liepen onze haven binnen:

Stoombooten	13
Goeletten	15
Bijlanders	19
Brikken	3
Totaal	50 schepen.

***

De *Paducah*, Zondagmorgen van Pto. Cabello hier binnengevallen, is Donderdagmiddag weder daarheen vertrokken.

Vaarwel.

Met de *Prins Willem II* zal Luitenant G. J. C. Zimmermann naar het Vaderland terugkeeren. Een hartelijk ,,Vaarwel" zij hem toegewenscht.

De Pest.

Had men reden te meenen, dat de zoo gevreesde ziekte te La Guaira spoedig overwonnen zou zijn, de officieele berichten deze week ingekomen spreken, helaas, deze goede verwachting weder tegen, en geven grond tot het vermoeden, dat de epidemie met hevigheid opnieuw is uitgebroken.

4 Mei werden weder 2 zieken opgenomen in het isoleergebouw, echter had dien dag geen sterfgeval plaats.

5 Mei waren aanwezig 12 zieken, twee werden als genezen ontslagen, 1 lijder werd weder opgenomen en 1 stierf.

6 Mei 2 nieuw-aangetasten en 2 sterfgevallen.

7 en 8 Mei geen nieuwe gevallen, ook geen der lijders overleden.

9 Mei, 2 nieuwe zieken, 1 overleden.

10 Mei, 3 nieuwe zieken, 3 overleden.

11 Mei, geen nieuwe gevallen, niemand gestorven.

12 Mei, geen enkel sterfgeval.

Tot zoover de officieele berichten uit Venezuela hier aangekomen.

Geloofwaardige personen verzekeren ons, dat de toestand in werkelijkheid veel ernstiger is. Men spreekt zelfs van honderden gevallen

Dergelijke geruchten zijn voorzeker ook doorgedrongen tot het Hoofd der Kolonie en den Chef van den Geneeskundigen Raad, die beiden te beslissen hebben in zake quarantaine, of deze voor geheel Venezuela (Maracaibo uitgezonderd) moet worden afgekondigd, of niet.

Opgeschrikt door deze particuliere berichten dringen zeer veel personen aan op uitbreiding der quarantaine, tot dusverre alleen geldend voor La Guaira.

Wij kunnen ons best begrijpen, dat de Koloniale Autoriteiten niet kunnen medegaan met deze beweging.

Opdat het Bestuur, steunend op particuliere berichten, lijnrecht inga tegen wat van officieele zijde uit Venezuela werd medegedeeld, moeten deze particuliere berichten niet slechts geloofwaardig zijn, maar de volle waarheid daarvan moet ook afdoende bewezen kunnen worden. Die meerdere ziekte-gevallen moeten wetenschappelijk vaststaan, zoodat ons Bestuur bewijzen kan, dat het niet volledig werd ingelicht door die kortere opgaven uit Venezuela officieel verspreid.

Maar geeft het eigenlijk nu wel voor ons zoo'n groot verschil, of er 20, dan wel 200 pestgevallen te La Guaira zijn voorgekomen? Iedere communicatie met La Guaira is immers afgebroken.

Ja maar, er liggen toch schepen uit La Guaira in onze quarantainebaai!

De quarantaine-gebouwen zijn opgepropt met menschen.

Een ieder die de ligging onzer quarantaine-inrichting kent, zal toegeven, dat het al heel gemakkelijk valt om elk verkeer tusschen ons volk en de passagiers in observatie te voorkomen. Een wacht van soldaten werd bij den ingang opgesteld, en als het bedienend personeel soms de inrichting moet verlaten, om levensmiddelen in te slaan bijv., worden de noodige voorzorgen voor desinfectie etc. in acht genomen.

De schepen zijn uitgerookt, uit een daarvan werden niet minder dan 80 ratten verwijderd.

Voorloopig echter behoeft men niet bevreesd te zijn, dat er nog meer schepen uit La Guaira hierheen zullen komen. Eergisteren werd er al een geweigerd; het plan schijnt te bestaan, dat voorloopig ook bij andere schepen, die nog komen mochten, te doen.

Zondagmorgen worden de eerst aangekomen 26 passagiers van de *Bella* ontslagen en Dinsdag de overigen 37.

De eerste officieele aanzegging, dat een besmettelijke ziekte heerschte binnen La Guaira geschiedde 18 April. In deze officieele aanzegging stond vermeld, dat deze ziekte er reeds gedurende een maand was waargenomen.

Dat velen toen de angst om het hart sloeg, valt te begrijpen. Dertig dagen lang waren wij in aanraking geweest met een haard van besmetting zonder iets daarvan te weten, zonder een enkele voorzorg. Dat toen de ziekte niet werd overgebracht is een wonder.

Maar thans, nu van alle kanten gewaakt wordt, nu alle voorzorgen, die redelijk genomen dienen te worden, worden toegepast, nu moest men wat meer vertrouwen stellen in de alleszins bevoegde Autoriteiten.

Als er iemand bezorgd is en waakt, dat de ziekte niet kome binnen onze kolonie, dan is het toch wel Dr. Ferguson, de Chef van den Geneeskundigen Raad. Dag en nacht denkt hij aan het gevaar, waarin wij verkeeren. De noodlottige gevolgen eener epidemie voor ons eiland staan hem zonder ophouden levendig voor oogen. Alle nieuwtjes en geruchten zijn ook hem bekend. Wanneer nu toch de quarantainemaatregelen niet verscherpt worden, noch worden uitgebreid, zal Dr. Ferguson daarvoor wel een zeer degelijk motief hebben.

Werkelijk, men is al te bevreesd. De maatregelen, die hier worden toegepast, zijn, in vergelijking met wat in andere landen geschiedt, zelfs streng te noemen. De nieuwere wetenschap stelt zich met heel wat minder voorzorgen tevreden: korteren duur van quarantaine, zes dagen in plaats van tien, zooals hier, terwijl de afzondering van passagiers in observatie heel wat milder wordt toegepast.

In verschillende havens wordt het voldoende geacht, dat de passagiers komend van verdachte plaatsen zich gedurende een paar dagen melden bij den Stadsgeneesheer om zich te laten zien. Overigens kunnen zij zich vrij onder de bevolking bewegen. Van een *cordon sanitaire*, van een afsluiting over land was bijv. in Marseille en Lissabon in 't geheel geen sprake, toen de pest daar heerschte.

Nu blijft het zeer goed mogelijk, dat jemand uit La Guaira hier binnendringt. Maar wat valt daar tegen te doen? Een redelijk mensch mag geen rekening houden met alles wat kan gebeuren, maar dient alleen te letten op alles wat vermoedelijk zal gebeuren. Mogelijkheden zijn nu eenmaal niet te voorkomen. Begint men daartegen te strijden, dan komt men nimmer aan een eind. 't Wordt vechten tegen windmolens.

De verschillende Consuls werden herhaaldelijk aangemaand toch voorzichtig te zijn met het afgeven van passen aan hierheen vertrekkende reizigers. Wat kon geschieden is geschied.

Laten wij het geval eens omkeeren en stellen dat er een besmettelijke ziekte, pest, op Bonaire uitbreekt Wat zou men nu hier wel zeggen als verschillende havens van het Buitenland nu ook gesloten bleven voor de schepen van Curaçao en Aruba, als ook hier de haven werd besmet verklaard, terwijl ons Bestuur de noodige maatregelen had getroffen om elk verkeer tusschen Bonaire en Curaçao te beletten?

Zouden wij dan geen recht hebben te klagen over willekeur? Dat reeds nu een of andere haven ook voor Curaraçao gesloten werd, mag voor ons geen reden zijn dergelijk voorbeeld na te volgen. Met de wet in de hand, de quarantaine-maatregelen zijn internationaal, kan ons Bestuur bewijzen, dat onze haven vrij is en onbesmet. Met de wet in de hand kan ons Bestuur nu zijn beklag doen en protesteeren tegen dergelijk willekeurig optreden.

Niet zoodra echter laten wij de wet uit onze handen vallen en beginnen wij ons te laten beinvloeden door overdreven vrees, of wij verliezen alle recht. Niet slechts nu, maar ook later, als de quarantaine zou moeten worden opgeheven. Dit laatste vooral is voor ons een reden, waarom wij meenen, dat wij vast moeten houden aan ons officieel wettelijk standpunt.

Stadsreiniging.

Van 7—15 Mei, 's namiddags 1 uur werden aangebracht in het fiscalaat:
327 ratten.
1701 muizen.
57 karren vuil werden weggehaald uit sloppen, stegen en binnenplaatsen, tot dusverre ontoegankelijk voor de politie en waarvan het vuil verborgen was voor de stadsreinigers.

Door de gezondheidscommissie werden bovendien nog 110 karren vuil weggehaald.

Riolen en gooten en open terreinen werden nagezien en schoongemaakt; de slachtplaats en de vleeschmarkt iederen dag. Men weet, dat geregeld in het jaar al deze plaatsen door de stadsreinigers onder handen worden genomen. Maar nu is er natuurlijk wat meer haast bij het werk, en kan er over meer arbeidskrachten en meer geld beschikt worden.

Wij zijn den Heer PROCUREUR-GENERAAL, onder wiens oppertoezicht de stadsreiniging staat, ten zeerste dankbaar voor de groote activiteit, welke thans ontwikkeld wordt, en hopen, dat deze algemeene en groote schoonmaak ook gunstig werken zal niet slechts om geheel en al de pest, maar ook om typhus in den vervolge beter te voorkomen.

Examen.

Verleden Donderdag legden de twee apothekers-leerlingen JOHN DE JONGH en MATHIAS DE VEER DAAL voor de Geneeskundige Commissie hun examen af, beiden met gunstigen uitslag.

Onze gelukwenschen aan de beide geslaagden.

Postspaarbank.

Gedurende het eerste kwartaal van 1908 werd ingebracht f31,856.77½, terruggehaald f 16,050.28.

Ingebracht:	
Curaçao:	
Willemstad	ƒ 23.878.66
2de district	559.60
3de „	58.32½
4de „	138.60
5de „	138.10
Bonaire:	
Kralendijk	1,454.64½
Rincon	45.10
Aruba:	2,927.82
St. Martin N.G.	1,231.57½
St. Eustatius	371.30
Saba:	
Bottom,	845.80
Windwardside	208 25.

Koloniale Raad.

Met het gebruikelijk ceremonieel werd Dinsdagmorgen het zittingsjaar 1908|1909 door den Heer Gouverneur geopend. De openingsrede plaatsten wij aan het hoofd van ons blad.

Onze Financien.

De opbrengst der middelen was gedurende het eerste kwartaal van dit jaar bizonder gunstig.

Op het eiland Curaçao werd ontvangen.

Aan *Belastingen*	ƒ 86,175.51½.
Andere Inkomsten	ƒ 19,571.48½.

In 1907 beliepen die getallen:

Aan *Belastingen*	ƒ 78,510.75.
Andere Inkomsten	ƒ 14,749.02.

In 1906

Aan *Belastingen*	ƒ 72,920.27.
Andere Inkomsten	ƒ 13,755.34½.

Voor de eerste drie maanden van 1908 waren de Invoerrechten geraamd op ƒ 23,000, ontvangen werd ƒ 36,034.25.

Accynsrechten geraamd op ƒ 19.000 beliepen ƒ 20,322.64

Posterij geraamd op ƒ 6,500 klom tot f 10,312.12½

Militair Tehuis.

Meermalen hoorden wij, dat men zich verwonderd afvroeg, hoe het toch kwam, dat men tegenwoordig zoo weinig merkt als er matrozen aan den wal zijn. Over het algemeen houden zij zich zoo stil en bedaard, dat men niet zeggen zou, dat re een paar honderd Jantjes uit passagieren gingen.

Zoolang de oorlogsboot in onze haven lag, werd er in het Militair Tehuis een kegelwedstrijd gehouden voor de Onderofficieren en een wedstrijd in 't biljarten voor de matrozen. De Amerikaantjes en Italianen deden ook braaf mee. Het Militair Tehuis lokt hen en houdt hen van de straat

Als een bewijs van waardeering leze men het volgende:

OPPRIJSSTELLING.

In het zoogenaamde verzoekenboek van het Militair Tehuis alhier komen de volgende ontboezemingen voor, daarin geschreven door matrozen der onlangs hier in de haven vertoevende Amerikaansche oorlogsschepen „Tacoma" en „Dubuque":

„*This is a pretty place, the best that we have struck yet, that is in the West-Indish trip.*

Yours truly
Your friend from
U. S.S. Tacoma
C. W. STIELWELL.

en

„*This is the best and most agreeable place in the West Indies, that I have visited as yet.*

Your true friend from
U. S.S. Dubuque
H. BEERS.

Militair Muziekkorps.

Met verwijzing naar achterstaande advertentie, maken wij van de gelegenheid gebruik om ons militair muziekkorps ten dringendste in de welwillendheid en vooral in de vrijgevigheid van het Curaçaosche publiek aan te bevelen. Het moet er met de financiën van dat muziekkorps, naar men ons mededeelt, niet al te rooskleurig uitzien. Dat zal, als de reorganisatie der politie doorgaat, er zeker niet beter op worden. 't Zou toch jammer zijn, als dat zoo zeer gewaardeerde muziekkorps door gebrek aan financieele middelen zou moeten te niet gaan, of zelfs maar afdalen van de hoogte, waarop het thans staat. Er zijn toch reeds zoo weinig gelegenheden tot ontspanning op Curaçao, dat wij waarlijk wel alle pogingen in het werk mogen stellen, om dit edelste aller vermaken, de toonkunst, in ons midden te behouden. Niemand late zich dus door het entrée-geld terughouden, maar offere zijne gave, om eene instelling in stand te houden, die ons reeds zoo menig genot bezorgde in het verleden en in de toekomst nog bezorgen kan.

Wij laten hier volgen het

PROGRAMMA.

1. Sons of the Brave, March. Bidgood.
2. La Vestale, ouverture. Kastna
3. Tesoro mio! valse. Becucci.
4. Fantaisie sur Zampa Herold.
5. Sabre et Lance March. H. Starke.
6. Fantaisie sur „Les Cloches de Corneville R. Planquette.
7. Fragments de la Juive, Halevy.
8. Curaçaosche Danspotpourri J. Boskaljon.

Advertentien.